сільськогосподарських і промислових товарів, а в інших частинах Британії – ні. Зокрема, Великобританія вийде з митного союзу ЄС, а Північна Ірландія продовжить користуватися митним кодексом ЄС в своїх портах. Таким чином, Північна Ірландія юридично залишиться британською митною територією, але в реальності митний кордон буде прокладено між Північною Ірландією та іншою частиною Об'єднаного Королівства. Узгоджені домовленості вступають в силу з 2021 року. У перспективі влада Північної Ірландії має можливість кожні чотири роки самостійно вирішувати чи продовжувати, чи залишати ці правила для регіону.

За 3,5 років було оприлюднено багато прогнозів про те, який економічний збиток у найближчій перспективі принесе Brexit як самій Великобританії, так і Євросоюзу.

Інститут світової економіки Петерсона у США в докладі на тему «Brexit: втрачають всі, але Британія втрачає більше інших» представив аналіз 12 різних моделей. За висновками даного узагальнюючого дослідження втрати Великобританії можуть скласти від -1,2 до -4,5% ВВП залежно від того, чи вдасться країні укласти торговельну угоду з ЄС, чи вона буде вимушена повернутися до торгівлі за правилами Всесвітньої торгівельної організації.

Погоджуючись з авторами доповіді, можна зазначити що, якщо угоди вдасться досягти, ці втрати будуть «м'якішими» приблизно вдвічі. При цьому Євросоюзу вдасться компенсувати більшу частину втрат в експорті та імпорті з Великобританії через збільшення обсягів торгівлі всередині ЄС і торгівлі з третіми країнами.

УДК 339.9.012

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. *(ХДУХТ, Харків)*
Н.М. Федоренко *(ХДУХТ, Харків)*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На сучасному етапі суспільство фактично живе за рахунок майбутніх поколінь і це не могло не призвести до виникнення глобальних екологічних проблем, голоду та збіднення більшості населення земної кулі, деградації моралі, наростання регіональних та міжетнічних конфліктів, тероризму. Ці обставини примусили прогресивну міжнародну громадськість та відомі недержавні

міжнародні організації, такі як Римський клуб, Міжнародний інститут прикладного системного аналізу (IIASA, Лаксембург, Австрія), Міжнародну федерацію інститутів перспективних досліджень та інші, започаткувати новий підхід до подолання зазначених глобальних проблем, який отримав назву — концепція сталого розвитку. За участю понад 180 країн світу, міжнародних організацій та провідних вчених виникла необхідність створення нової концепції розвитку світу, що системно поєднала три головні компоненти сталого розвитку суспільства: економічну, природоохоронну і соціальну.

Системне узгодження та збалансування цих трьох складових є дуже важливим і складним процесом. Так, взаємний зв'язок соціальної та екологічної складових приводить до необхідності збереження однакових прав сьогоднішніх і майбутніх поколінь на використання природних ресурсів. Взаємодія соціальної та економічної складових вимагає досягнення справедливості при розподілі матеріальних благ між людьми й надання цілеспрямованої допомоги бідним. А взаємозв'язок природоохоронної та економічної складових потребує вартісної оцінки техногенних впливів на довкілля. Вирішення цих завдань – найголовніший виклик сьогодення для національних урядів, авторитетних міжнародних організацій та всіх прогресивних людей світу.

Розглянемо систему вимірів сталого розвитку, запропоновану у світі. Перший індекс економічного виміру (Іекв) сформовано з двох глобальних індексів: індексу конкурентоспроможного розвитку (далі — індексу конкурентоспроможності — Ік), розробленого організаторами Світового економічного форуму (World Economic Forum) та індексу економічної свободи (Іес), який розроблений інтелектуальним центром фундації Heritage Foundation. За результатами обробки даних та виходячи з індексу економічного виміру провідні позиції демонструють Фінляндія, Данія, Ісландія, Швеція. Країни «великої вісімки», за винятком США та Великобританії, поступаються групі лідерів за якісними характеристиками економічного розвитку. Зокрема, вони істотно програють лідерам у якості й масштабах інновацій, рівні комерціалізації науки, майже вдвічі менше фінансують дослідження у сфері високих технологій, мають порівняно застаріле й менш гнучке законодавство у сфері оподаткування та розвитку високотехнологічного бізнесу. У групі постсоціалістичних країн провідні місця займають Естонія, Чехія, Словаччина, Угорщина, Латвія, Польща (Україна посідає 91 місце).

Індекс екологічного виміру (Іев) оцінює за допомогою відомого індексу ESI (Environmental Sustainability Index) навколишнє середовище як у поточний період часу, так і в довготерміновій перспективі. Країни «великої вісімки», за винятком Канади, не

належать до світових лідерів за станом охорони навколишнього середовища і мають досить середні значення ESI-індексу. Так, Канада посідає 6-те місце, Японія – 30-те, Німеччина – 31-ше, Франція – 36-те, США – 45-те, Великобританія – 65-те, Італія – 69-те (Україна – 108-ме). Це пояснюється пріоритетним прагненням цих країн до нарощування ВВП, порівняно з природоохоронними заходами, та досить інтенсивним використанням природних ресурсів.

Індекс соціального виміру (Ісв) сформовано шляхом усереднення трьох глобальних індексів: індексу якості і безпеки життя (Ія), індексу людського розвитку (Ілр), індексу суспільства, заснованого на знаннях (Ікс). Успіх країн у досягненні найкращих соціальних стандартів життя, як наприклад, у Японії, формується не лише за рахунок високого добробуту. Важливіше, що країни здійснюють послідовну політику, спрямовану на гармонізацію основних факторів, що впливають на соціальний розвиток. Вони досягли в 1,2 разу нижчої, ніж у країнах «великої вісімки», нерівності суспільства (вираженої за допомогою GINI-індексу). В цих країнах дуже низькі видатки на оборону та одні з найвищих у світі витрати на охорону здоров'я, освіту, розвиток засобів масової інформації й комунікацій. Як наслідок — вони мають високий рейтинг політичної стабільності, значний рівень громадянських свобод, низький рівень корупції, високу середню тривалість життя населення. Виходячи з вищезазначеного, Україна має обрати напрацьований світом найкращий досвід.

УДК 65.01:005.34

О.В. Ольшанський, канд. екон. наук, доц. *(ХДУХТ, Харків)*
В.М. Селютін, канд. екон. наук, доц. *(ХДУХТ, Харків)*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ У ТЕОРІЮ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Ґрунтуючись на відомих наукових дослідженнях з теорії управління, завдання прийняття управлінського рішення при процесному управлінні може бути відображене наступним виразом:

$$< З, Т, Р \mid Сд, П, Ц, О, А, К, f, А^* >, \quad (1.1).$$